

LINJA-AUTOLIITTO

2.9.2016

Liikenne- ja viestintäministeriö
Helsinki

Viite: Lausuntopyyntönnö 16.8.2016, LVM/1437/08/2016

LAUSUNTO VUODEN 2017 OSTO- JA VELVOITELIIKENTEESTÄ

Linja-autoliitto lausuu otsikkoasiasta seuraavaa.

Markkinavaikutukset

Linja-autoliiton yhtenä strategisena tehtävänä on vapaan kilpailun ja markkinaehtoisten liikenteen edistäminen henkilökuljetusmarkkinoilla. Tästä näkökulmasta kaikki julkinen suora tai välillinen tuki on ongelmallista, jos se ei ole yhdenvertaisin perustein kaikkien samoilla markkinoilla toimivien yritysten saavutettavissa. Nyt puheena olevassa asiassa julkinen tuki kohdistuu yksinomaan raideliikenteeseen ja jo sellaisenaan tuella on vahvasti kilpailua vääristävä vaikutus.

Henkilökuljetusmarkkinoilta on viime vuodelta markkinatietoa siitä, että kyseiset rautatieyhteydet ovat lähes kaikilta osin mahdollista toteuttaa ilman julkista tukea markkinaehtoisesti linja-autokuljetuksina. Rautatieliikenteen raskasta kustannustasoa kuvaa hyvin se, että Linja-autoliiton arvion mukaan kyseiset junaliikenteen suoritteet olisi mahdollista tarjota nykyisille matkustajille ilmaiseksi, vieläpä nykyistä määrärahaa pienemmin valtion kustannuksin, jos sama liikenne hankittaisiin linja-autokuljetuksina.

Matka-aikojen osalta on kiinnitettävä huomiota siihen, että linja-autoliikenteessä on mahdollista tarjota ajallisesti tasaisempi vuorotarjonta ja sitä kautta parempi saavutettavuus erilaisissa matkaketjuissa. Junien nopeus ei siten ole yksiselitteinen.

LINJA-AUTOLIITTO

Valtio maksaa junaliikenteen ostot ja velvoiteliikenteen kustannukset suoraan tai välillisesti. Kyseessä on hyödyke, jonka kokonaiskustannukset eivät kohdistu yksittäisille käyttäjille tai aluehallinnolle. Onkin havaittavissa, että junaliikenteen tarpeiden ja vaikutusten osalta on alueilla ilmeistä tarvetta korostaa junaliikenteen merkitystä sen todellisia vaikutuksia suuremmiksi, koska palveluista aiheutuvat kustannukset eivät allokoitu markkinoiden kautta käyttäjille.

Kannattamattomien rautatieyhteyksien ylläpitämiseksi on siksi oltava muita kuin liikennesuoritteisiin tai niiden kustannustehokkuuteen liittyviä vahvoja yhteiskunnallisia perusteita, jotka tulisi selvästi myös lausua julki. Junaliikenteen vaikutusarvioissa tulisi olla erityisen kriittinen. Linja-autoliikenteen kannalta asiaa tulisi perustella myös siitä näkökulmasta, miksi valtion omin toimin aiotaan puuttua kilpailutilannetta vääristävällä tavalla markkinoiden toimintaan.

Yksittäisiin vuoroihin tai yhteysväleihin Linja-autoliitto ei ota kantaa.

Aikataulukoordinaatio

Linja-autoyrittäjiltä tulleen palautteen perusteella on junaliikenteen aikataulujen koordinoinnissa ollut vaikeuksia siellä, missä on ilmeistä, että juna- ja linja-autoliikenne muodostavat toisiaan täydentävää joukkoliikennekokonaisuutta. Toisaalta kaikki liikennemuodot toimivat samoilla kilpailuilla markkinoilla. Yksittäistenkin linja-autoyrittäjien markkinakäyttäytymisellä on selviä kilpailuvaikutuksia, kuten junaliikenteen hinnoittelussa on havaittu. Aikataulukoordinaation osalta on siksi kilpailuoikeudellisista syistä oltava hyvin pidättyväinen.

Tämän vuoksi Linja-autoliitto esittää, että LVM ja alaisensa hallinto selvittävät yhdessä kilpailuviranomaisen kanssa kilpailuoikeudellisesti hyväksyttävät edellytykset, periaatteet ja käytännön linjaukset neuvoston asetuksen (169/2009), johon joukkoliikennelain 7 §:ssä viitataan, soveltamisesta, joiden mukaisesti yksittäiset markkinoilla toimivat yritykset voisivat aikataulukoordinaatioon osallistua.

LINJA-AUTOLIITTO

Linja-autoliiton tulkinnan mukaan mainitun asetuksen ja kilpailulain 5 ja 6 §:n yleisluontoisten säännösten soveltaminen on niin tulkinnanvaraista, että ilman viranomaistoiminnan (neuvonnan) luottamuksensuojaa ei ole yksittäisen liikenteenharjoittajan mahdollista osallistua aikataulukoordinaatioon. Aikataulukoordinaatio ei muodostu kilpailuoikeudellisesti hyväksyttäväksi yksin sillä, että LVM:n hallinnonalan viranomaiset olisivat asiassa aloitteellisia tai että sitä tehtäisiin muutoin viranomaisvetoisesti.

LINJA-AUTOLIITTO RY

Mika Mäkilä
toimitusjohtaja

TIEDOKSI Kilpailu- ja kuluttajavirasto